Suomen Turku

ÅBO, VÅR STAD

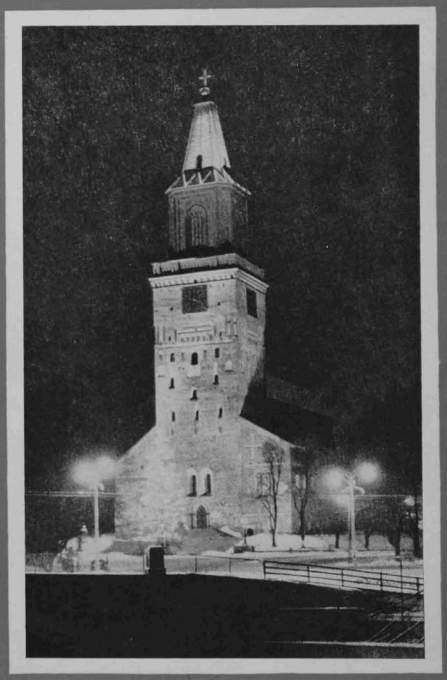

Lehden tässä numerossa ei ollut etukantta. Etukansi on tehty jälkikäteen lehden sähköiseen versioon lehden digitoinnin yhteydessä.

N:o 1 1962

Suomen Turku
ÅBO, VÅR STAD

Päätoimittaja - Chefredaktör: Rauni Paavola, puh. - tel. 20 011 (toimeen - tjänste).
Toimituskunta - Redaktionsråd: C. J. Gardberg, Paavo Kallio, Eino Lehtinen, Oscar Nikula, Toivo T. Rinne, Arvo Suominen, Ole Torvalds ja Erkki Vuori (puh.-joht. - ordför.).
Taloudenhoitaja - Ekonomichef: Paavo Suominen, Puutarhak. - Trädgårdsg. 29, puh. - tel. 22 670, 12 718 (toimeen - tjänst).
Tilaushinta - Prenumerationspris 1/1 vsk. - årg. 400:—.

TURKU-SEURA ÅBO-SAMFUNDET r.y.

Vuosikokous

Kaupungintalon juhlasalissa maaliskuun 28. pnä 1962 klo 19

Sääntömääräiset asiat.
Esitelmä Wäinö Aaltosesta.
Intendentti Erik Bergh.
Lyhytfilmi Wäinö Aaltosesta.

HALLITUS.

Årsmöte

i Stadshusets festsal den 28. mars 1962 klo 19

Stadgeenliga ärenden.
Föredrag om Wäinö Aaltonen.
Intendent Erik Bergh.
En kortfilm om Wäinö Aaltonen.

STYRELSEN.

Kertomus Turku-seura—Åbo-samfundet r.y:n toiminnasta v. 1961

Yleistä

Turun juhlavuodeksi nimitetty vuosi 1961 sävytti Turku-seuran työtä kertomusvuotena. Oman äänenkannattajan palstasivut toivat esiin kotikaupunkimme mennyttä aikaa ja nykypäivää. Turun linnan vihkiminen oli se keväinen merkkitapaus, joka kosketti kansalaisia kautta valtakunnan ja ohjasi matkailijavyöryn Auran rannoille. Elokuun Turun Messut kokosivat nekin monin kymmenintuhansin Turunkävijöitä myös oman maakunnan ulkopuoleltakin. Molemmat nostattivat myös ulkomaalaisten lukua, jota monet Turussa pidetyt kokoukset ja kongressit lisäsivät. Seuran aloitteesta vietettiin erityistä Turun-päivää historiallisine kulkueineen ja suurine kansanjuhlineen messuteltassa. Kaupungin asettaman toimikunnan muodostivat henkilöt, joilla on seuramme työssä keskeisiä tehtäviä. Vakiintuneet juhlat, joista ohjelmajaoston järjestämä jäsenjuhla pidettiin entistetyn linnan juhlakeroksessa, retkeilyt ja aktiivinen tutustuminen Kotiseutuliiton valtakunnallisille päiville voidaan merkitä seuran sisäisen toiminnan kiintokohtina aikakirjoihin.

Seuran hallitus ja toimihenkilöt

Vuosikokous valitsee puheenjohtajan ja kaksi varapuheenjohtajaa vuodeksi kerrallaan. Viidestätoista hallituksen jäsenestä oli kertomusvuonna eroamisvuorossa viimeinen kolmannes, joten v. 1962 vuosikokouksessa eroamisvuoro on ensi kolmanneksella. Alempana on suluissa ilmoitettu numeroin I, II ja III, mihin ryhmään kukin kuuluu. Toimihenkilöt ottaa hallitus.

Koko toimintavuoden on puheenjohtajana ollut maaherra Esko *Kulovaara* ja varapuheenjohtajana professori Oscar *Nikula*. Toisena varapuheenjohtajana oli vuosikokoukseen asti professori Paavo *Kallio* ja siitä lähtien fil. maist Toivo T. *Rinne*. Hallituksessa ei muita muutoksia tapahtunutkaan, joten sen kokoonpano puheenjohtajien ohella oli seuraava: professori Esko *Aaltonen* (I), toimitusjohtaja A. O. *Jokinen* (I), taiteilija Irma *Jylhä* (II), arkkitehti Olli *Kestilä* (III), toimittaja Eino *Lehtinen* (I), opettaja Helmi Lehtonen (II), toimittaja Lauri *Orell* (III), maistraatinnotaari Uuti *Palaja* (III), konsuli B. K. J. *Päivänsalo* (I), hovioikeudenneuvos Olavi *Santalahti* (I), toimittaja Arvo *Suominen* (II), hankintapäällikkö Paavo *Suominen* (II), arkkitehti Anna-Lisa *Stigell* (III), kunnallisneuvos Arvo *Toivonen* (II) ja johtaja Viljo *Vanne* (III).

Pääsihteerinä on edelleen toiminut asessori Erkki *Vuori*, ruotsinkielisenä sihteerinä filosofiantohtori Carl-Jakob *Gardberg* ja taloudenhoitajana hankintapäällikkö Paavo *Suominen*. Myöskin tilintarkastajisto pysytettiin vuosikokouksessa entisellään, vakinaisina tarkastajina kauppatmaisteri Atte *Vesa* ja kirjanpitäjä Judit *Nederström-Lunden*, varatarkastajina rouva Emilia *Kårlund* ja ekonomi Leo *Liuksila*.

Jaostot

Työjaosto

1. 1.—28. 3. seuran varapuheenjohtaja Paavo *Kallio* ja siitä lähtien seuran varapuheenjohtaja Toivo T. *Rinne* puheenjohtajana ja muina jäseninä seuran varapuheenjohtaja Oscar *Nikula*, jaostojen puheenjohtajat Olli *Kestilä*, Olavi *Lähteenmäki*, Eero *Numerla*, Viljo *Vanne*, Esko *Koskelin* ja Irma *Jylhä*, taloudenhoitaja Paavo *Suominen* ja sihteerit C. J. *Gardberg* ja Erkki *Vuori*. Jaoston puheenjohtajan esteen aikana edustaa häntä jaoston sihteeri.

Vanhan ja uuden Turun jaosto

Arkkitehti Olli *Kestilä* puheenjohtajana, metsänhoitaja Kaimo *Hakanen* sihteerinä sekä muina jäseninä professori Esko *Aaltonen*, professori Svante *Dahlström*, fil.tohtori Carl-Jakob *Gardberg*, professori Einar W. *Juva*, vahtimestari Viljo *Kaila*, eversti Holger *Kraemer*, arkkitehti Viljo *Laitsalmi*, fil.maisteri Irja *Sahlberg*, arkkitehti Pekka *Sivula*, arkkitehti Anna-Lisa *Stigell* ja pastori Haakon *Wainio*.

Sivistysjaosto

Teol. tohtori Olavi *Lähteenmäki* puheenjohtajana, toimittaja Arvo *Suominen* sihteerinä sekä muina jäseninä fil. maisteri Erik *Bergh*, rehtori Sampo *Haahtela*, varatuomari Veikko *Hankomäki*, professori Paavo *Kallio*, kansakouluntarkastaja Allan T. *Koskimies*, professori Reino *Leimu*, ap. kaupunginjohtaja Ahti *Näykki*, fil. tohtori John *Rosas*, hovioikeudenneuvos Olavi *Santalahti*, toimitusjohtaja Olavi *Sarmio*, professori Auvo *Säntti* ja päätoimittaja Ole *Torvalds*.

Teollistamis- ja liikejaosto

Pankinjohtaja Eero *Numerla* puheenjohtajana, lehtori Seppo *Lehtola* sihteerinä sekä muina jäseninä kauppaneuvos Aarno *Aho*, dipl. insinööri L. *Bergroth*, satamajohtaja Kaarlo *Haikkola*, liikennejakson päällikkö V. *Holmavaara*, toimitusjohtaja A. O. *Jokinen*, dipl. insinööri K. A. *Jylhä*, toimitusjohtaja Eero *Kestilä*, pankinjohtaja Voitto *Kunnas*, toimitusjohtajat K. B. *Lindberg*, Matias *Lindstedt* ja Heikki *Löyttyniemi*, konsuli B. K. J. *Päivänsalo*, talousneuvos Niko *Salonen*, dipl. insinööri Berndt *Schauman* ja kauppat. maisteri Sven *Stendahl*.

Retkeilyjaosto

Johtaja Viljo *Vanne* puheenjohtajana, toimistopäällikkö Toivo *Korpela* sihteerinä ja muina jäseninä valtiot. maist. Kristofer *Gräsbeck*, opettaja Lauri *Immonen*, notaari Uuti *Palaja*, fil. maisterit Olavi *Rytkönen* ja C. E. *Sundman*.

Ohjelmajaosto

Liikkeenhoitaja Esko *Koskelin* puheenjohtajana, intendentti Nestor *Lehtinen* sihteerinä ja muina jäseninä ohjaaja-näyttelijä Hemmo *Airamo*, toimittaja Eino *Lehtinen*, kaup.sihteeri Tauno *Maijala*, teatterinjoht. Jouko *Paavola*, nuoriso-ohjaaja Kalevi *Perho*, liikunnanohjaaja Lahja *Salviander* ja ohjelmapäällikkö Jorma *Vuori*.

Naisjaosto

Taiteilija Irma *Jylhä* puheenjohtajana ja sihteerinä sekä muina jäseninä opettaja Hilkka *Impivaara*, kanslisti Linnea *Lahesmaa*, kauppias Tytti *Lindström*, prokuristi Dagny *Peters*, liikunnanohjaaja Lahja *Salviander*, hammaslääkäri Helmi *Silvola-Manerus* ja kansanedustaja Sylvi *Siltanen*.

Suomen Turku — Åbo, vår stad-lehden toimituskunta

Hallituksen päätöksen mukaan julkaistiin omaa äänenkannattajaa kertomusvuoden aikana neljä numeroa, joista numerot 1 ja 3 nelisivuisena tiedoituslehtenä. Päätoimittajana oli mainospäällikkö Eero *Pohjonen*, taloudenhoitajana ja ilmoitustenhankkijana hankintapäällikkö Paavo *Suominen* ja toimituskuntana tohtori C. J. *Gardberg*, professori Paavo *Kallio*, toimittaja Eino *Lehtinen*, professori Oscar *Nikula*, maisteri Toivo T. *Rinne*, toimittaja Arvo *Suominen*, päätoimittaja Ole *Torvalds* ja asessori Erkki *Vuori*.

Kokoukset ja toimintaa

Vuosikokous

Vuosikokous pidettiin Kaupungintalon juhlasalissa maaliskuun 28 päivänä. Siinä hyväksyttiin vuosi- ja tilikertomukset, valittiin puheenjohtajisto, hallituksen jäsenet ja tilintarkastajat, määrättiin jäsenmaksut ja hyväksyttiin toiminta- ja taloussuunnitelmat. Seuran kokouskutsut ja muut tiedonannot päätettiin julkaista sanomalehdissä Turun Päivälehti, Turun Sanomat, Uusi Aura, Uusi Päivä ja Åbo Underrättelser. Kokouksessa piti rehtori Juho *Uino* esitelmän Suomen Joutsenesta. Lisäksi esitettiin äänivärifilmi Turusta: "Kahden puolen jokea" (tuottaja Osuuskassojen Keskusliitto).

Hallitus

Kokouksia on ollut neljä. Pöytäkirjat käsittävät 41 pykälää. Vuosikokousasioiden valmistelemisen ja järjestelykysymysten ohella on käsitelty jaostojen aloitteita ja tehty niiden aiheuttamia ratkaisuja, jotka parhaiten ovat selvitettävissä jaostojen toimintaa selostettaessa. Eräät päätökset on kuitenkin aiheellista esiintuoda jo tässä yhteydessä:

Koska jäsenmaksujen keräytyminen postisiirtoa käyttäen oli osoittautunut tarkoitusta vastaamattomaksi, päätettiin siirtyä henkilökohtaisen koonnin kannalle.

Tehtiin kaupunginhallitukselle kevätkaudella esitys siitä, että Turun kaupungin vaakunan vahvistamista kiirehdittäisiin niin, että virallista vaakunaa voitaisiin käyttää juhlavuoden tilaisuuksissa. Asia ei ollut valtuuston esityslistalla kertomusvuoden aikana.

Seuran ensimmäisiksi kunniajäseniksi kutsuttiin kunnallisneuvos Arvo Toivonen hänen 70-vuotispäivänään 6. 4. ja professori Svante Dahlström 22. 6. tarkoitukseen valmistetuin erityisin adressein. Kunniajäsenten esittely oli Suomen Turku — Åbo, vår stad-lehdessä n:o 2/1961.

Kun professori Paavo Kallio oli vuosikokouksessa kieltäytynyt ehdokkuudesta seuran varapuheenjohtajan toimeen, johon valittiin fil.maist. Toivo T. Rinne, määrättiin viimemainittu työjaoston puheenjohtajaksi ja hänen tilalleen sivistysjaoston jäseneksi prof. Kallio.

Seuran aloitteen johdosta oli kaupungin asettama toimikunta, jossa seuraa edusti fil. maist. Erik Bergh, julkaissut mainosjulisteen Turusta. Se esittää värivalokuvana Turun linnaa.

Todettiin, että kaupungin asettama toimikunta, jossa Turku-seuralla oli vahva edustus, saattoi osallistua aktiivisesti Turkua esittelevän ja keväällä julkaistun kuvateoksen toimitustyöhön vain sen alkuvaiheessa, sillä kustantaja oli tehnyt sopimuksen fil. maist. Hans Othmanin kanssa teoksen toimittamisesta ja niinmuodoin kokonaissuunnittelu oli jäävä toimittajan vastuulle. Osan kuvia ja fil. tri C. J. Gardbergin johdantokirjoituksen toimikunta kuitenkin ennätti hyväksyä, ennenkuin teoksen viimeistely oli julkaisutyön kiireellisyyden vuoksi kokonaan jääpä toimittajalle.

Turun-päivän toimikuntaa kehoitettiin ottamaan päivän ohjelmaan myös historiallinen kulkue ja anomaan kaupungilta määrärahaa niin, että sellaisen järjestelyyn saadaan taloudelliset mahdollisuudet.

Sihteeri valtuutettiin osallistumaan Kotiseutuliiton, jonka jäsen seura on, valtakunnallisille kotiseutupäiville Rovaniemellä 8—10. 7. Sensijaan esitys päivien kutsumisesta Turkuun v. 1962 raukesi.

Kaupunginhallitukselle tehtiin esitys, että Turun Messuilla suoritettaisiin kaupungin taloudellinen esittely ja että aloitteeseen teollistamislautakunnan perustamiseksi Turkuun suhtauduttaisiin myönteisesti. Turun kaupungilla oli elokuisten messujen aikana varattuna taidemuseosta kaksi suurta huonetta, joissa nimenomaan Turun taloudellista kehitystä valotettiin. Näiden vieressä oli myös Turku-seuralla pieni huone, joka oli tarkoitettu näyttelykävijöiden levähdyspaikaksi. Sope-kalusteen lainaamat modernit istuimet ja pöytä samoinkuin Kupittaan Savi Oy:n lainaamat maljakot kaupungin puutarhasta saatuine kukkineen tekivät huoneen viihtyisäksi ja pysähdyttivät varmaan rakennuksessa kävijät tutustumaan valokuviin ja asiatietoihin, joita huoneen seiniltä oli katseltavissa seuran toiminnasta.

Teoston kanssa tehtiin sopimus määrätyn maksun suorittamisesta seuran tilaisuuksissa esitettävästä musiikista.

Seuran edellisenä vuonna tekemä aloite siitä, että kaupunki hankkisi cembalon Turun linnaan, merkittiin toteutuneeksi, sillä tämä instrumentti oli kertomusvuonna tilattu Tanskasta.

Seuran kirjasto on katsottava perustetuksi kertomusvuonna, sillä eräitä Turkua koskevia teoksia on joko hankittu tai saatu lahjoituksena.

Hallitus katsoi myös tarpeelliseksi, että Turusta olisi saatava aikaan sellainen teos, joka runsaan kuvituksen ohella esittelisi kaupungin kehityksen riittävän laajana, ei liian tieteellissävyisenä tekstinä ja jonka typografinen asu vastaisi korkeita vaatimuksia. Tämä asia samoinkuin Suomen Turku-lehden kehittäminen jätettiin työjaoston toimenpiteitten varaan.

Työjaosto

Valmistelevana, osittain päättävänä, elimenä työjaosto on joutunut käsittelemään lähes kaikkia asioita, joita hallituksessakin on pohdittu. Sen kokousten pöytäkirjoihin on kertynyt 45 pykälää. Itsenäisimmin se on huolehtinut mm. seuraavista asioista:

Taiteilija Harry Henrikssonille esitettiin seuran kiitos siitä, että hän oli jouluksi 1960 valmistuneeseen tervehdyskorttiin lahjoittanut piirroksen, joka esittää näkymää Hovioikeudenkadulta. Kertomusvuoden aikana on voitu todeta, että kortista on tullut suorastaan "historiallinen", sillä koko lyhyt katu, yhtä kulmausta lukuunottamatta, joutui uudisrakennustyömaiksi, joten ostajat saivat vuoden 1961 jouluna lähettää tervehdyksiä, joissa kuvattiin mennyttä Turkua. Tekstittömiä kortteja on seura itse voinut käyttää mm. kutsukorttien painattamiseen, mikä uutuus sopii muistiinmerkitä.

Seuran piirissä jo kauan suunniteltu Turun-päivän tai päivien vietto sai luontevan alun, kun elokuun messujen ohjelmatoimikunta alustavissa suunnitteluissaan kaavaili, että messujen aikana esiteltäisiin eri aloja ohjelmallisissa tilaisuuksissa keskipäivällä suuressa teltassa. Turku-seuran työjaosto ilmoitti jo helmikuussa olevansa halukas esittäytymään yhtenä päivänä kotiseutuohjelmin. Sellaisenaan ei sanotun ohjelmatoimikunnan suunnitelma toteutunut, mutta sen taholta oltiin Turku-seuran ilmoittautumisesta erityisen kiinnostuneita. Tämä aiheuttikin työjaoston puolelta jo helmikuun puolimaissa aloitteen tekemisen kaupunginhallitukselle, että kaupunki asettaisi virallisen toimikunnan, jossa Turku-seurakin pyysi olla edustettuna ja jonka tehtävänä olisi valmistaa messujen aikana erityinen Turun-päivä. Jo saman kuun viimeisenä päivänä kaupunginhallitus päättikin asettaa toimikunnan laatimaan järjestelysuunnitelmaa ja kutsui Turku-seuran edustajina siihen seuran taloudenhoitajan Paavo Suomisen ja sihteerin Erkki Vuoren, jotka hoitivat vastaavia tehtäviä toimikunnassakin. Muiksi jäseniksi kutsuttiin fil.maist. Toivo T. Rinne, jonka toimikunta valitsi puheenjohtajakseen (seuran varapuheenjohtaja), liikunnanohjaaja Lahja Salviander (seuran ohjelmajaoston jäsen) ja kaupunginhallituksen edustajina toimittaja Eino Lehtinen ja maistr.notaari Uuti Palaja (molemmat seuran hallituksen jäseniä). Toimikunta jätti toukokuussa kustannusarvion suunnittelemastaan ohjelmasta kaupunginhallitukselle, joka esitti valtuustolle siinä pyydetyn 350.000 markan suuruisen määrärahan myöntämistä, mikä kesäkuussa myönnettiinkin. Kaupunginhallitus päätti senjälkeen, että saman toimikunnan tuli toteuttaa Turun-päivän ohjelma sunnuntaina elokuun 13 päivänä. Kun päivän viettoa on yksityiskohdittain selostettu aikakauslehdessä Suomen Turku, ei siihen ole aihetta tässä enemmälti puuttua. Mainita sopii, että kaupungin puolesta kiitettiin kaikkia niitä 120 henkilöä, jotka olivat osallistuneet ohjelmansuoritukseen, valtaosa ilman mitään palkkiota. Erityiskiitoksen osoitti seuran hallitus kuvaelmasarjan "Turku vuosisatojen kuvastimessa" laatijaa ja ohjaajaa Lahja Salvianderia.

Jaoston toimesta esitettiin kaupunginhallitukselle, että Samppalinnan myllyn myllärinrakennuksen ulkosuoja säilytettäisiin, jotta Turun keskustaan jäisi jäljelle tyypillinen turkulaisen yksityisasunnon piha, joka nyt jo on satavuotias. Todettiin, että muualla tuskin on mahdollista tällaista pihanäkymää säilyttää, sillä katujen leventäminen ja niiden varrella sijaitsevien rakennusten korvaaminen uudenaikaisilla on laajenevassa Turussa välttämättömyys, mutta Samppalinnan myllymäellä ei tällaista tarvetta esiinny. Esitys ei antanut aihetta toimenpiteisiin seuran toivomuksen mukaan, vaan puheenaoleva

rakennus revittiin ja sen tilalle rakennettiin käymälärakennus mäellä toimivaa Samppalinnan kesäteatteria varten.

Turun Työväen Säästöpankki ilmoitti rahoittavansa ne suomen- ja ruotsinkieliset muistolaatat, jotka taiteilija Tauno Torpon laatimina ja pronssiin valettuina kiinnitettäisiin Yliopistonmäellä olevaan vanhan tullimuurin jäännökseen. Turku-seura otti kiitollisena lahjoituksen vastaan ja anoi kaupunginhallitukselta, että kaupunki puolestaan saattaisi muistomerkin ympäristön asianmukaiseen kuntoon ja ottaisi sen seuralta vastaan tulevaa huoltoa varten. Kaupunki suostui ehdotukseen ja niin saatettiin suorittaa lokakuun 1 päivänä koruttomin, mutta vaikuttavin menoin laattojen paljastus. Luovutuspuheen piti varapuheenjohtaja Rinne, rahoittajan edustajana puhui pankinjohtaja Eero Numerla ja kaupungin puolesta kaupunginvaltuuston puheenjohtaja, kunnallisneuvos Arvo Toivonen, joka ilmoitti paikkaa vaalittavan kaupungin toimesta. Tilaisuudessa oli myös kuorolaulua: "Laulavat mestarit" esiintyivät Toivo Vasaman johdolla. — Tässä yhteydessä todettakoon, että seuran puolesta sihteeri esitti kiitokset Suomen Pankille 10. 12., kun pankin aloitteesta ja kustantamana tuona päivänä paljastettiin Gezeliuksenkadun varrelle muistokivi paikalle, jossa pankin toiminta alkoi Turussa 150 vuotta sitten.

Suomen Turku — Åbo, vår stad-lehden edelleen kehittämistä on jaostossa harkittu. Kun hallituksen toivomuksen mukaan asiaa oli pohdittu myös teollistamis- ja liikejaostossa, tuli päätökseksi, että lehden päätoimittajaksi koetetaan saada henkilö, jolla on Turun teollisuus- ja liike-elämän tuntemusta ja kosketusta siihen.

Uuden teksti- ja kuvateoksen aikaansaamiseksi Turusta jaosto valtuutti hallituksen jäsenen Uuti Palajan ja sihteerit C. J. Gardbergin ja Erkki Vuoren suunnittelemaan asiaa ja alustavasti neuvottelemaan siitä kaupungin johdon kanssa.

Vanhan ja uuden Turun jaosto

Jaosto valitsee mahdollisuuksien mukaan kokouspaikkansa siten, että sen jäsenet saattavat samalla tutustua paikkaan, jolla on jo runsaasti historiaa takanaan. Kertomusvuonna oltiin koolla mm. Vartiovuoren ent. tähtitornissa, joka jo vuodesta 1836 on palvellut merenkulkukouluna. Tällaisessa paikassa avautuu kuin itsestään mahdollisuus tarkastella jaostoa kiinnostavia kohteita. Kun samaisen tähtitornirakennuksen pitäisi vapautua nykyisestä tehtävästään, päätti jaosto seurata asioiden kehitystä sen kohdalla. Toivottavana pidettiin, että sen suljetusta käytöstä luovutaan ja siitä kehitetään näkötorni mahdollisine kahviloineen t.m.s. yleistä käyttöä edustava turkulainen tyyssija. Toiseksi korkeimmalla turkulaiskukkulalla, Kakolanmäellä, sijaitsevien vankeinhoidollisten laitosten siirtäminen muualle olisi jaoston käsityksen mukaan aikaansaatava ja mäki saatettava kaupungin haltuun julkisia laitoksia varten. Asiaa päätettiin vastedes vielä harkita. Asemakaavalliset pohdinnat ovat muutenkin olleet pääasiallisina keskustelunaiheina. Muista jaoston toimenpiteistä mainittakoon esitykseneto seuran hallitukselle yllä jo mainituissa vaakuna-asiassa ja muistolaattojen hankinta-asiassa vanhaan tullimuuriin.

Sivistysjaosto

Paitsi sitä, että jaosto puolestaan esitti omia ehdotuksiaan kesällä toimeensaatua Turun-päivää varten, kiinnitettiin sen kokouksissa vakaisaa huomiota kesäkuussa pidettyihin Turun musiikkijuhliin, joiden hyväksi tehtiin valistustyötä. Kun kaupungin musiikkiopistohanke on tärkeä ajankysymys, järjesti jaosto 13.3. Sammon juhlasaliin yleisen keskustelutilaisuuden, jonka järjestelyä opiston kannatusyhdistys tuki tarjoamalla tilaisuuden osanottajille kahvit. Alustajina olivat musiikinop. Päivö Saarilahti ja varatuomari Veikko Hankomäki. Alustusten pohjalta virisi varsin vilkas keskustelu, jossa Turun musiikkiopiston tärkeyttä tähdennettiin ja esitettiin myös suuntaviivoja opiston työohjelmaan. Syyspuolella taidemuseossa ollut Wäinö Aaltosen suurnäyttely, jolloin jaoston sihteeri haastatteli akateemikkoa, toi jaoston piiriin keskustelun Aaltos-museon aikaansaamisesta Turkuun, hanke kun on ollut pitkän aikaa pysähdyksissä. Haastattelussa mm. ilmeni, että kuvanveistäjämestari on valmis kotikaupunkiinsa sijoittamaan edustavimmat työnsä, jos museohanke toteutuu. Jaoston toimenpiteet asiassa jäivät kuitenkin seuraavan vuoden puolelle.

Teollistamis- ja liikejaosto

Jaoston aloitteesta teollistamislautakunta-asiassa ja Turun Messujen aikana toimitettavasta kaupungin taloudellisesta esittelystä on jo edellä muussa yhteydessä mainittu. Joulukuun 11 pnä jaosto järjesti Sammon juhlasaliin esitelmä- ja keskustelutilaisuuden, jonka teemana oli suurten ikäluokkien ammattikoulutus ja niiden työhönsijoittamismahdollisuus Turussa. Alkajaisesitelmän piti prof. Reino Lento käsitellen suurten ikäluokkien kysymystä maassamme ja erityisesti Varsinais-Suomessa. Turun ammattioppilaitoksen rehtori, dipl. ins. Ilari Hurmerinta, Turun teknillisen oppilaitoksen rehtori, dipl.ins. Lauri Rousi ja Turun kauppakoulun rehtori, fil.maist. Kauko Rinne valaisivat asiaa omien opintolaitostensa kohdalta. Lopuksi esitelmöi tiedoitussihteeri, valt.maist. Rauni Paavola työnsaantimahdollisuuksista Turussa. Puolisentoista tuntia kestänyt keskustelu osoittaa sen vilkkaan kiinnon, jonka tilaisuuteen valittu aihe oli kaupunkilaisissa herättänyt.

Retkeilyjaosto

Jaosto järjesti seuraavat turkulaisretkeilyt:

5.2. Turun radioasema. Radio-, ula- ja televisiolaitteiten esittelyn suoritti aseman johtaja ins. V. A. Vehmas.

7.4. Koululaiva Suomen Joutsen. Laivaa ja siinä toimivaa Valtion merialiupseerikoulua esittelivät koulun rehtori merikapt. Juho Uino sekä koulun opettajat.

16.5. Turun linna. Vastavihittyä entistettyä linnaa esitteli museonjohtaja, fil. tri C. J. Gardberg.

19.5. Crichton-Vulcanin laivatelakka, oppaana Wärtsilä-Yhtymän sosiaalipäällikkö.

26.5. Huhtamäki-Yhtymän Kärsämäen tehdasalue, opastus Yhtymän.

Voitiin jälleen todeta, että retkeilyohjelmat ilahduttavasti kiinnostavat jäseniä.

Ohjelmajaosto

Uudessa kokoonpanossaan jaosto toteutti sille päätehtäväksi osoitetut juhlat täsmällisesti ja rivakkaasti. Juhannusjuhlan valmisteluihin ryhdyttiin hyvissä ajoin ja jaoston kokoonpanossa suoritettiin jo keväällä se täydennys, että Turun yliopiston Varsinaissuomalaisen osakunnan piiristä tulivat jaoston työhön mukaan ylioppilaat Anja Raita ja Ilkka Nurmi, jotka myöhemmin liitettiin jaostoon virallisestikin uusina jäseninä. Täten kiinteytettiin se yhteistyö, joka Turku-seuran ja osakunnan välillä jo on vallinnut Ruissalon juhannusjuhlien alkuvaiheista saakka. Kun osakunnan inspehtori ja seuran sivistysjaoston jäsen prof. Paavo Kallio myös osallistuu ainakin juhannusjuhlaa koskeviin kokouksiin, on yhteistyö sitäkin kiinteämpää. Juhannusjuhla onnistui kertomusvuonna olosuhteisiin nähden hyvin. Aattona näet vallitsi erinomaisen kylmä sää, mutta kesäkautta kiusannut sade piti onneksi tauon ohjelmansuorituksen ajan ja vasta miellyttävää lämpöä antaneen Suomen Turun kokon leimahdettua liekkiin pilvet antoivat hieman vettä. Kun sade olisi keskiyöllä ollut runsasvetisenä tarpeen, taukosi se uudelleen ja niin oli pyydettävä kaupungin palokuntaa suorittamaan valtavan kokon sammutustyö. Ohjelma selviää tähän kertomukseen oheistetusta liitteestä. — Jäsenjuhlaa vietettiin 21.10 Turun linnan kuninkaansalissa, joka täyttyi hartaasta kuulijakunnasta. Kun oli katseltu seuran arkistoonsa hankkimaa lyhytfilmiä Turun-päivän historiallisesta kulkueesta, jonka aikana Turun yliopiston Satakuntalaishämäläisen osakunnan puhallinorkesteri soitti kuningattarensalin puolella lääk.kand. Teuvo Aallon johdolla taustamusiikkina "30-vuotisen sodan marssin" säveleitä, tervehti sihteeri, "linnanisäntä" C. J. Gardberg, linnan näkymistä kertoillen, koolletullutta jäsenkuntaa. Myöhemmin kuultu prof. Einari W. Juvan esitelmä "Turussa v. 1775" oli näille näkymille sovelias jatko ajalta, jolloin linnavanhus eli jo alennusaikaansa, mutta akatemian piirissä oli juhlahetkiä Kustaa III:n vieraillun johdosta. Orkesteri esitti illan kuluessa konserttiohjelmaa, Turun Työväen Mieskuoro lauloi, johtajanaan Hemmo Kivilaakso, ja Pertti Vainio esitti yksinlaulua, säestäjänään Raimo Tuomi. Päätteenä juhlalle oli lisäksi Olavi Sarmion yhteen soittamia Emil Kaupin "Varsinaissuomalaisia lauluja", joten musikaalinen anti oli runsas. Välillä kuultiin mv. Jorma Tengströmin lausuntaa ja katseltiin Vappu Mäkelän johtamien Turun Kisa-Tovereiden naisvoimistelijaryhmän sekä tanssiryhmän sulokkaita esityksiä. Kun naisjaosto oli järjestänyt tilaisuuteen arpajaisetkin, joihin oli lahjaksi saatu arvokkaita voittoja, oli juhlavissa puitteissa pidetty jäsenten syysjuhla varsin sisällökäs ja monipuolinen. Väliajalla oli tilaisuus virkistäytyä kuningattarensalin puolella saatavissa olleella kahvikupposella.

Naisjaosto

Jaoston vuoden työ alkaa sen tehtäväksi keskeisenä toimena uskotulla Kynttilänpäiväjuhlalla, joka kertomusvuonna oli 5.2. Kaupungintalon juhlasalissa. Yksimielisiä tuntuivat lippunsa lunastaneet turkulaiset olleen siitä, että juhla taaskin oli viihtyisän lämmin ja niin kotoinen, kun pikkupöytiin tarjoiltiin kahvitkin, jotka voitiin nauttia kynttilävalaistuksessa. Ohjelmansuorittajina olivat musiikkipuolella viulutaiteilija Irma Nissinen, säest. rov. Veli Heimonen, laulaja Ruben Kivinen, säest. leht. Lauri Lehtinen ja naiskvartetti Liisa Eskola, Ulla Viljanen, Hilkka Paatonen ja Maila Koskelo sekä dir.mus. Sune Carlsson, joka soitti oman sävellyksensä "Varsinais-Suomelle", jonka sanat ovat leht. Helmer Winterin. Tämän runon samoinkuin saman tekijän runon "Suomen Turku" esitteli Erkki Vuori. Juhlan pääte oli kaunis ja mukaansavievä. Lahja Salvianderin tytöt esittivät tanssillisen sarjan "Kotoa ja kaukaa", jossa eri tyttöryhmät toivat tervehdyksiä ympäri maapallon, kunnes kotoisten tanhujen rytmi johdatti lopplulauluun: "Varsinais-suomalaisten lauluun". Sarja oli ohjaajansa suunnittelema ja säestyksen suoritti Ritva Tiitola apunaan lyömäsoitinta helisyttävä pikku tyttönen. — Ennen selostettua tilaisuutta naisjaosto oli antanut apuansa musiikkiopiston kannattamiseksi järjestettyyn kirkkokonserttiin tammikuussa. Huhtikuussa huolehti jaosto seuran kunnallisneuvos Arvo Toivosen kunniaksi valmistuttamien kansalaispäivien järjestelystä 6.4. Turun Seurahuoneella. Jaoston apu arpajaispuuhassa syksyn jäsenjuhlassa on jo edellä esiintuotu.

Tiedoitustoiminta

Paitsi sitä propagandaa, joka liittyy edelläkerrottujen juhlien ja tilaisuuksien mainosarvoon, ja tavanomaista uutis- ja reportaashitointa päivälehdissä ja oman äänenkannattajan palstoilla — tärkein sijansa on Turun-päivällä, koska sen vietto tapahtui hetkenä, jolloin väkeä oli Turussa viljalti — oli 3.12. Länsi-Suomen maakuntaradiossa varattu seuralle tilaisuus 20 minuutin ajan esitellä seuran työskentelyä. Puheenvuoroja käyttivät varapuheenjohtaja Toivo T. Rinne sekä sihteerit C. J. Gardberg ja Erkki Vuori vastaten haastattelijan ja suunnittelijan lehtori Otro Kontturin kysymyksiin. Suunnittelija oli järjestänyt radiohetken alkuun ja loppuun tuomiokirkon kellojen kumahtelua ja väliohjelmaksi musiikkia, joka oli äänitetty toukokuisesta Laulun ja soiton juhlasta linnan puistikossa. Väliohjelmassa oli lisäksi Turun murretta — katkelmia Hilman ja Akselin vuoropuheluista, joita henkilöitä esittivät näyttelijät Senni Nieminen ja Hemmo Airamo.

Jäsenistö

Postisiirtotilin kautta tapahtunut jäsenmaksujen perintä osoittautui epäkäytännölliseksi senvuoksi, ettei voitu päätellä, oliko maksun suorittamisen laiminlyöminen muistamattomuutta vai halusiko joku korttia lunastamattomista toimenpiteellään ilmaista, että hän ei välittänyt olla jäsen. Henkilökohtainen jäsenmaksujen keräys, johon kertomusvuonna ryhdyttiin, poisti tällaisen epätietoisuuden. Sen tuloksena oli, että vuoden päättyessä voitiin jäsenmäärä varmuudella todentaa. Jäsenmäärä oli uudelle vuodelle siirryttäessä 654. Henkilöjäsenen vuosimaksu oli edelleen 300 mk., yhteisöjäsenten, joita oli 23 ja joiden luku ei si-

sälly edelläsanottuun jäsenmäärään, 5.000 mk.

Lopputoteamus

Turku-seuran neljäs toimintavuosi saattoi seuran olemassaolon ja tavoitteet turkulaisten tietoisuuteen entistä ehommin siksi, että sen aloitteesta vietetty Turun-päivä oli kertomusvuoden ohjelmassa. Pysyväisluontoisina pidettäviä jäseniä liittyi runsaasti seuraan. Tämä seikka on aiheellista erityisesti muistiinmerkitä, sillä seuran tarkoitus: "harrastuksen herättäminen turkulaisuutta ja kotiseutua kohtaan", kuten säännöissä sanotaan, saa oikean maaperän, jos sen riveissä on henkilöitä, joille tämä tarkoitusperä on läheinen ja rakas. Kun kaupunki suhtautuu seuran toimintaan erittäin myötämielisesti ja aineellista tukea — 300.000 mk — antaen, voidaan luottamuksella jatkaa työtä uutena toimivuotena.

Turussa maaliskuun 6 päivänä 1962.

Esko Kulovaara

Erkki Vuori

TURKU-SEURAN TILINPÄÄTÖS 31.12.1961.

Tasetili an seuraavat:	
Kassatili	90,383:—
Postisiirtotili	3,220:—
Säästötili	75,722:—
Kalustotili	110,649:—
	279,974:—
Tasetili per seuraavat:	
Oma pääoma 1.1.-61	214,549:—
Tilikauden tuotto	65,225:—
	279,974:—
Tulostili per seuraavat:	
Jäsenmaksujen tili	337,120:—
Lahjoitustili	360,000:—
Korkotili	3,724:—
	700,844:—
Tulostili an seuraavat:	
Julkaisutili	77,720:—
Juhlatili	73,095:—
Palkkatili	258,000:—
Kelatili	17,895:—
Vuokratili	48,000:—
Kulunkitili	134,689:—
Edustustili	26,620:—
Tilivuoden tuotto	65,4255:—
	700,844:—

Turku Seura — Åbo Samfundet under år 1961

Samfundets verksamhet fick sin prägel av de många evenemang, som gick av stapeln i staden. Slottets långvariga restaurering avslutades i maj, och händelsen uppmärksammades på olika sätt, både genom artiklar i samfundets egen tidskrift och genom sammankomster och demonstrationer i själva slottet. I samband med Åbo-mässan i augusti arrangerade staden på samfundets initiativ för första gången en s.k. Åbodag, vars program upptog bl.a. en historisk kortege och en fest för allmänheten i det stora mässtältet. Större delen av arrangemangen uppdrogs av staden åt samfundets funktionärer och ledande personer. Värda att annotera är ytterligare två fester för medlemmarna, samt några exkursioner.

Under verksamhetsåret var landshövding Esko Kulovaara ordförande, medan prof. Oscar Nikula beklädde den ena av de två viceordförandeposterna. Såsom andra viceordförande och ordförande i arbetsutskottet verkade prof. Paavo Kallio fram till årsmötet i mars, då han avgick på egen begäran för att ersättas med mag. Toivo T. Rinne. Styrelsen har därutöver haft femton medlemmar. Generalsekreterare har varit assessor Erkki Vuori, svensk sekreterare fil.dr C. J. Gardberg och ekonom anskaffningschef Paavo Suominen. Följande sex utskott har skött om speciella grenar av samfundets verksamhet: utskottet för det gamla och det nya Åbo, ordf. arkitekt Olli Kestilä, kulturutskottet, ordf. teol.dr Olavi Lähteenmäki, industrialiserings- och trafikutskottet, ordf. bankdirektör Eero Numerla, exkursionsutskottet, ordf. handl. Viljo Vanne, programutskottet, ordf. affärsförest. Esko Koskelin och damkommittén, ordf. konstnärinnan Irma Jylhä. Huvudredaktör för tidskriften "Suomen Turku — Åbo, vår stad" var reklamchef Eero Pohjonen.

Styrelsen sammanträdde fyra gånger, varvid många viktiga ärenden behandlades. Bl.a. beslöt man att till samfundets första hedersmedlemmar kalla kommunalrådet Arvo Toivonen, som den 6 april fyllde 70 år, samt professor Svante Dahlström, som den 22 juni uppvaktades med en adress. I flera frågor beslöt man att vända sig till stadsstyrelsen, och i många fall har framställningarna redan lett till resultat. Staden beslöt sålunda på samfundets förslag att köpa en cembalo till slottet och att tillsätta en kommitté med uppgift att åstadkomma en effektfull reklamaffisch med tanke på turismen. Staden åtog sig även att snygga upp området kring det gamla tullstaketet intill Vattenborgen, varefter Turun Työväen Säästöpankki donerade de minnestavlor med text på finska och svenska, som avtäcktes vid en enkel högtidlighet den 1 oktober.

Liksom tidigare har arbetsutskottet fungerat som både förberedande och verkställande organ. Många initiativ har dessutom tagits av specialutskotten. Utskottet för det gamla och det nya Åbo har bl.a. diskuterat den gamla observatoriebyggnadens och Kakolaområdets framtida öde. Kulturutskottet anordnade en offentlig diskussion om behovet av ett musikinstitut, och det har dessutom berett frågan om ett Wäinö Aaltonen-museum. Även industrialiserings- och trafikutskottet anordnade en offentlig diskussion, vars ämne var de stora årsklassernas placering på arbetsmarknaden. Exkursionsutskottet arrangerade gruppbesök på fem olika platser i staden. Programutskottet stod för den traditionella midsommarfesten och den fest, som i oktober anordnades för medlemmarna i Åbo slott. Damkommittén arrangerade bl.a. samfundets fest på Kyndelsmässodagen, samt den medborgarmiddag, som anordnades för kommunalrådet Arvo Toivonen på dennes 70-årsdag.

Vid årsskiftet hade samfundet 654 personliga medlemmar och 23 kollektiva medlemmar.

Må det till slut konstateras, att Åbo Samfundet under sitt fjärde verksamhetsår har funnit allt fastare former för sitt arbete, varom inte minst de olika festerna och den första "Åbodagen" bär vittne. Av stor betydelse är också det faktum, att antalet aktiva och intresserade medlemmar har blivit allt större. Tack vare deras stöd ser styrelsen med tillförsikt mot framtiden.

Turku 1962 — Lounais-Suomen Kirjapaino Oy